

Franse ‘beestjes’ en andere perikelen.

Al sinds jaar en dag gaan wij naar Frankrijk op vakantie, waar we sinds enkele jaren een tweede huis hebben. Frankrijk is een heerlijk land om met je hond op vakantie te gaan. Honden kunnen bijna overal op campings, in hotels en in restaurants terecht. Niemand doet er moeilijk over een zwarte haar meer of minder.

In Frankrijk huizen echter wel een paar griezelige parasieten, zoals teken, zandvliegjes en hartwormen, die je hond ernstig ziek kunnen maken, zo niet fataal kunnen worden. De Nederlandse dierenarts kan daar van alles over vertellen en er zijn tal van bestrijdingsmiddelen en tekenbanden (zoals Scalibor en Stronghold) verkrijgbaar die daartegen helpen. Het enige probleem dat zich voordoet, is dat er (bij mijn weten) geen universele banden zijn, zodat je hond theoretisch met drie banden om zou moeten lopen om van alles gevrijwaard te zijn. Frankrijk is echter een groot land en niet ieder beestje komt overal (tegelijk) voor. Daarom is het aan te bevelen om bij de dierenarts ter plaatse te vragen welke griezels een daadwerkelijk gevaar vormen.

Ik wil het hier echter over andere gevaren en ergernissen hebben die in het Franse land op de loer liggen en waar je als Nederlander niet altijd op bedacht bent.

Slangen.

Als je me 15 jaar geleden had gevraagd landen op te noemen waar mijn honden kans hadden om gebeten te worden door een gifslang, dan had Frankrijk daar niet bij gezeten. Om gifslangen maakte ik me toen niet druk; die kwamen alleen in exotische, tropische landen voor waar ik toch nooit met de honden zou komen. Aan cobra's en mamba's dacht ik, niet aan de gewone adder, die overigens ook bij ons inheems, maar zeldzaam is.

In Frankrijk komen ze echter veelvuldig voor. In het voorjaar, als de paartijd valt en ze op zoek gaan naar een partner, zie je soms een platgereden exemplaar langs de weg liggen. Meestal houden adders zich echter schuil en zie je ze niet. De beet van een adder is voor mensen niet dodelijk; voor honden echter wel. Gelukkig bestaat er een goed antigif tegen en als je er snel bij bent heb je grote kans dat je hond het redt. Maar toch.... Persoonlijk ken ik twee Flatcoats die door een Franse adder zijn gebeten, waarvan een met dodelijke afloop. Dat is percentageel gezien een zeer hoog aantal, want ik ken maar weinig mensen die vaak met hun Flatcoats naar Frankrijk op vakantie gaan. Zeven jaar geleden was ons Brittje, die toen net een jaar was, bijna de klos. We maakten een wandeling naar een oude, verlaten kerk die volkomen afgelegen in de bergen lag. Britt liep een paar meter voor ons uit de rotsige trapjes op naar de kerk, toen ze plotseling een sprong recht omhoog nam en vervolgens doodstil bleef staan. Een halve meter voor haar, alsof een fakir een liedje op zijn fluit had gespeeld, rees een opgekrulde *couleuvre de Montpellier* - de enige andere gifslang die in Frankrijk voorkomt - als een periscoop op uit zijn middagslaapje op de warme stenen. Voor wat minuten leken, maar seconden moeten zijn geweest, keek de slang Britt recht in de ogen, terwijl Bram en ik al even roerloos, verstart van schrik, toekeken. ‘Als ze maar niet beweegt’, dacht ik, ‘als ze maar niet beweegt’. En Britt bewoog niet. De slang besloot dat ze ongevaarlijk was en gleeed doodkalm weg in een speet tussen de stenen, waarop Britt al even doodkalm haar weg vervolgde. Instinctief had ze, jong en onervaren als ze was, het juiste gedaan: niet bewegen totdat de slang was verdwenen.

De *couleuvre de Montpellier* heeft zijn giftanden achter in zijn bek en bijt daardoor minder snel door dan een adder (*vipère*), maar risicoloos is zo'n ontmoeting niet. Ook adders zijn niet direct gevaarlijk. Ze zijn niet agressief en gaan een confrontatie uit de weg, maar als je er bovenop gaat staan, bijten ze toch echt. Daarom kun je je honden maar beter niet laten

komen in dichte heidevelden en weilanden met hoog gras, bij houtstapels, steenruïnes en muurtjes van gestapelde stenen, want daar houden adders zich graag op. Ook stenen en holtes in de zon vlakbij water zijn geliefde plekken. Bij zo'n noodweerbeet spuiten de adders overigens niet zoveel gif in de wond als wanneer ze een prooi vangen, en soms zelfs helemaal geen. Zodra er echter gif is vrijgekomen, zwelt de huid rond de twee beet-gaatjes op en is het zaak zo snel mogelijk bij een dierenarts te komen, die een serum kan inspuiten. Om te voorkomen dat het gif zich snel door het hele lichaam verspreidt, moet je de hond zo rustig mogelijk laten bewegen. Dus niet met hem gaan rennen in je paniek om bij de dierenarts te komen. Als het om een redelijk geïsoleerd lichaamsdeel gaat, zoals een poot, kun je een drukverband aanleggen en de poot spalken om te voorkomen dat deze bewogen wordt. Een poot helemaal met een tourniquet afbinden is gevaarlijk, omdat hij dan kan afsterven. De gaatjes opensnijden om ze te laten bloeden of het gif er met je mond uitzuigen, zoals je in oude (Indianen)boeken wel eens leest, is ook geen goed idee. Het eerste is zo pijnlijk, dat de hond in shock kan raken en het tweede is voor jezelf gevaarlijk. Zelf heb ik altijd een insectenbeten-set met zuignapjes op zak, maar dat is waarschijnlijk meer voor mijn gemoedsrust, want het schijnt niets uit te halen. Gewoon snel naar de dierenarts is het beste. Kijk dus altijd even, als je op je vakantieadres bent, waar de dichtstbijzijnde dierenarts (*vétérinaire*) zit!

Naast de adder en de *couleuvre de Montpellier* telt Frankrijk ook nog vele soorten onschuldige veldslangen (*couleuvres*), die zich van een adder onderscheiden door hun ronde pupillen (een adder heeft spleetjes als pupil) en rondere kop.

Koeien.

Ze zien er zo vreedzaam en vriendelijk uit, de bruine Limousin koeien, maar ook zij kunnen een dodelijk gevaar vormen voor je hond. Ik ben altijd al voorzichtig met honden in de buurt van koeien, vooral als het nieuwsgierig jongvee is, want daar zitten nogal eens vervelende tussen, maar tot voor kort was ik eerder boos dan bang als mijn honden weer eens een koeienwei instapten om te genieten van een overheerlijke verse vlaai. Wat ik me onvoldoende realiseerde, was dat vleeskoeien zoals de Limousin koeien, anders dan Hollandse melkkoeien, veel minder aan mensen en honden gewend zijn en in halfwilde staat in een natuurlijk kuddeverband (stier, koeien, kalveren) leven. Kalfjes worden vaak in achteraf weitjes geboren zonder dat er een mens aan te pas komt en zogen lange tijd bij de moeder. Limousin koeien waken dan ook zeer goed over hun kalveren en beschermen ze tegen vossen, dassen en wilde zwijnen die op de lucht van de nageboorte afkomen. Met alles wat een bedreiging vormt maken ze korte metten, zoals het volgende verhaal van mijn (slordige) Franse buurvrouw illustreert.

Mijn buurvrouw had een hangbuikzwijntje en een slechte afrastering, zodat het zwijntje tamelijk probleemloos op zoek kon naar graziger weiden. Op een dag zag ze nog net het zwijntje een naburig weiland met Limousin koeien en kalveren inlopen. Voor ze ook maar wat kon doen, werd het zwijntje door de koeien omsingeld en binnen een minuut compleet tot pulp getrapt. Het beest had geen schijn van kans.

Wees dus voorzichtig en pas op dat uw hond niet onverhoeds een wei met koeien inloopt. Dat is overigens, sinds veel boeren hun weiland alleen afzetten met schrikdraad waar honden vaak zo onderdoor kunnen lopen zonder het te raken, niet altijd even gemakkelijk te voorkomen. Houd ze dus bij dat soort weiden aan de lijn of leer ze het commando 'pad', waarbij ze niet van het pad af mogen gaan. Want waarom zouden de koeien uw hond minder gevaarlijk vinden dan een das, een vos of een zwijn?

Jagers.

Op het platteland in Frankrijk heeft een beetje man een geweer, of hij er nu goed mee schieten kan of niet. Vlak voor de opening van het jachtseizoen (groots aangekondigd als La Overture) staan de Franse regionale kranten bol van de beschouwingen over het aantal af te schieten beesten en lofzangen op deze ultieme zondagse bezigheid. De spanning wordt vakkundig opgevoerd en als de dag dan eindelijk daar is, barsten bij zonsopgang overal de geweesalvo's los in zulke mate dat je, als je niet beter weet, zou denken dat het wild bij honderden tegelijk geschoten wordt. Er lopen dus, vooral in het jachtseizoen, maar ook wel daarbuiten, nogal wat schietgrage mannen rond, die vaak het achter hun huis gelegen bos of veld gebruiken om hun schietvaardigheid op peil te brengen. Of al deze in jachtextase verkerende mannen wel tijdig het onderscheid tussen een zwijn en Flatcoat maken, weet ik niet, maar ik durf er niet op te vertrouwen. Gelukkig doen de Fransen dat zelf ook niet, want in de meeste tuincentra (b.v. Gamm Vert) en dierenwinkels verkopen ze een klein soort koeienbelletje, dat je (tijdens de jacht) aan je hond kunt hangen om zijn status als onschuldig, bij iemand horend huisdier duidelijk kenbaar te maken. Op zondagen en in het najaar kan ik iedereen dergelijke belletjes dan ook van harte aanbevelen, zeker als u met een loslopende hond onoverzichtelijke bossen en velden bewandelt.

Wollige grasjes.

Iedere Flatcoat eigenaar is wel vertrouwd met de irritante kleine klittenbolletjes, die in het najaar aan de vacht van onze honden blijft hangen. Erger nog zijn de veel grotere vruchten van de grote klis, die vooral staarten tot een onherkenbaar slachtoffer maakt. Zij zijn echter niets vergeleken bij een wollig grasaartje, waarvan ik de naam niet weet, maar wat ik in gedachte het 'krulspelden-aartje' noem, omdat de haren zich eromheen draaien als bij een krulspeld totdat het strak tegen de huid aanligt. Het grasaartje is een akkerplantje van 50-60 cm hoog en komt vaak voor in de buurt van en tussen de maïs in het zuidelijk deel van Frankrijk. Het ziet er aardig en onschuldig uit van een afstandje en de eerste keer dat ik er eentje in de vacht van mijn honden tegenkwam deed ik het af als minder erg dan de grote klis. Totdat Britt in de maïs verdween en eruit kwam als een soort stekelvarken met tientallen krulspelden. Terwijl ik van mijn verbazing stond te bekomen, begon Britt gelijk zo'n krulspeld uit te trekken, daarbij een grote kale plek achterlatend. Dat schudde mij wakker en vrezend dat als ik daar niet snel een eind aan maakte, ik voortaan met een Naked Retriever door het leven moest in plaats van een Flatcoat, trok ik een sprintje, sloeg haar aan de haak en voerde haar af naar ons vakantiehuis. Nadere inspectie leerde dat het bijna niet erger kon. Overal zaten de 'krulspelden', van haar oren tot tussen haar voetzolen. Kaalscheren leek de enige mogelijkheid, maar dat vond ik echt geen optie. Ik neem altijd een hele set kammen en borstels mee op vakantie voor dit soort noodgevallen en met een klein fijn kammetje begon ik de aartjes uit Britts vacht te peuteren. Ruim vijf uur ben ik onafgebroken bezig geweest, terwijl Britt zielig kijkend in mijn armen hing en alles gelaten onderging. Toen had ik een Flatcoat terug en een gratis krulspelden-aartjes-fobie erbij.

Ik wens u een prettige vakantie!

Elian Hattinga van 't Sant